

Landbruksdirektoratet

Saksbehandler, innvalgstelefon

Siv Merethe G Belbo, 74 16 80 56

Uttalelse til rapport fra arbeidsgruppe som har utarbeidet kriterier og indikatorer for bærekraftsmålene i reindriftspolitikken

Innledning

Bærekraftsmålene er viktige mål i hvordan vi utøver politikken overfor reindriftsnæringa. Delmålene som er økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft er ikke operasjonalisert tidligere, men det er utarbeidet kriterier og normer for økologisk bærekraft, som benyttes av forvaltningen og næringen ved fastsetting av reintall.

Gjennom *Meld. St 32 (2016-2017) Reindrift. Lang tradisjon- unike muligheter*, ble det vedtatt at det skulle utarbeides kriterier for bærekraftsmålene i reindriftspolitikken. Disse har nå vært på høring og Statsforvalteren i Trøndelag ønsker å komme med noen konkrete innspill til foreslåtte kriterier og indikatorer.

Arbeidsgruppen har gjort et omfattende arbeid. Statsforvalteren i Trøndelag er i hovedsak fornøyd med de kriterier og indikatorer som er vurdert og valgt.

Vi er enige i at det i utgangspunktet er mye med 40 indikatorer for å kunne vurdere hvorvidt reindriften er bærekraftig eller ikke. Vi ser gjerne at det blir foretatt en prioritering mellom indikatorene og har noen forslag her. Noen foreslåtte indikatorer er avhengige av skjønn og her foreslår vi alternative indikatorer.

Kriterier og indikatorer for bærekraftig reindrift.

1. Reindriftens driftsform opprettholdes med naturlig flytting og bruk av årstidsbeitene.

Vi mener at indikator 1.2 – Endringer i beitetider, ikke sier så mye om hvorvidt driftsformen opprettholdes eller ikke. Den kan imidlertid brukes for å beskrive f.eks følgene av klimaendringer, men da uten at det er en indikasjon på at den tradisjonelle driftsformen til reindriften er truet.

- De to andre indikatorene er vi enige i.
2. Reindriften opprettholdes som en familiebasert næring.
Ingen merknader.
  3. Dyrevelferden er god.
Vi er enige i at indikatorsettet under dette punktet begrenses til det som har direkte effekt på kriteriet (rovviltsituasjonen mv holdes utenfor). De tre første indikatorene som foreslås kan indirekte vise dyrevelferdsstatusen, mens den siste (sykdommer) er en mer direkte indikator. Vi mener at 3.1 – Kalveandel av total slakt og 3.2 – Kalvetilgang etter tap, i stor grad måler samme sak. Vi foreslår derfor at 3.1 prioriteres vekk og erstattes med denne: «Antall og resultat av tilsynssaker hos Mattilsynet». Mattilsynet har et hovedansvar ift dyrevelferd, og det er naturlig at vi baserer oss på deres tall og kompetanse når vi vurderer dyrevelferd ift rein.
  4. Tap av rein til rovvilt reduseres.
Vi foreslår her å erstatte indikator 4.3 – Fravær av prioriterte rovviltområder innenfor reindriftens kalvingsområder, med følgende formulering: «Andel (%) overlapp mellom kalvingsområder og prioriterte rovviltområder». Vi tror at vårt forslag gjør dette lettere å forklare og forstå både for reindriften og for omverdenen. Ingen merknader til de andre indikatorene.
  5. Et velfungerende internt selvstyre.
Ingen merknad.

Kriterier og indikatorer for økologisk bærekraft.

6. Reindriften har tilgang på beiteressurser av god kvalitet.
Dyretetthet som eneste indikator på beiteressursenes kvalitet utenfor Finnmark synes noe snaut. Dersom en ikke ser for seg en utvidet analyse av vegetasjon og beiter, bør det vurderes å videreføre de beiteøkologiske indikatorene foreslått av arbeidsgruppen i 2008, jf kap 2.8.1 i rapporten.
7. Reindriftens arealressurser blir ivaretatt.
Vi kan ikke se at de foreslåtte indikatorene her gir gode svar på hvorvidt arealressursene ivaretas. Indikatorene 7.1 og 7.3 forteller hvordan reindriften selv legger til rette for at ressursene kan ivaretas. 7.4 og 7.5 er enkle kvantitative indikatorer som sier noe om omfanget av inngrep i reinbeitene. Indikatoren om statsforvalterens rapport om dialogen med kommunene mener vi åpner for alt for mye skjønn, til at den vil kunne si noe om hvordan kommunene ivaretar sitt ansvar som forvalter av reinbeiteressursene. Statsforvalteren i Trøndelag vil her vise til at den eneste indikator som på en målbar måte kan vise hvordan arealressursene for reindriften blir ivaretatt, er: «Årlig tapt og påvirka reinbeiteareal». Tallene her kan hentes inn på samme måte som for «årlig nedbygd dyrka mark». Etter vår vurdering er SSB i stand til å handtere dette, og presentere dataene, både på kommune- og på reinbeitedistriktstnivå.

Kriterier og indikatorer for økonomisk bærekraft.

8. Reindriftsnæringen utvikler produkter som markedet etterspør.
Ingen merknader. Gode kvantitative indikatorer.
9. Det utvikles tilleggsnæringer i tilknytning til reindrift.

Ingen merknad.

10. Reindriftsnæringen har balanse mellom inntekter og kostnader over tid.
Hovedindikatoren for dette kriteriet må være 10.1 – Resultatmålene i totalregnskapet. Etter vår vurdering er dette tilstrekkelig for å beskrive utviklingen i sijteandelenes økonomi. De tre andre indikatorene under dette punktet tilfører trulig ikke noen merverdi for vurdering/analyse.
11. Reindriften har god produktivitet.
De foreslåtte indikatorene er dekkende for kriteriet. Vi foreslår imidlertid at 11.2 – Totalproduksjon per livrein nyttes som hovedindikator og at utviklingen i slakteuttaket ses på som en supplerende indikator. Variasjoner i slakteuttaket kan ha andre årsaker enn de som er direkte knyttet til produktiviteten, f.eks reinstalltilpasninger, generasjonsoverganger mv.

Kriterier og indikatorer for kulturell bærekraft.

12. Tradisjonell kunnskap inngår som en del av kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen.
Endringene i sameloven om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner åpner for en ny kvantitativ indikator som kan si noe om arealforvalternes bruk av tradisjonell samisk kunnskap. Vi foreslår at det tas inn en ny indikator: «Andelen konsultasjoner mellom reinbeitedistrikter/siidaer der det oppnås enighet».
13. Det tradisjonelle reinmerket opprettholdes og brukes.
Ingen merknader.
14. Samisk språk er en viktig del av reindriftskulturen.
Ingen merknader.

Endringsforslag

Statsforvalteren i Trøndelag foreslår at følgende indikatorer prioriteres ned, eventuelt tas vekk:

- 1.2 – Endringer i beitetider.
- 3.1 – Kalveandel av total slakt.
- 7.2 - Statsforvalterens dialog med kommuner og fylkeskommuner om reindriftens arealbruk.
- 10.2 – Andel siidaandelsledere som har næringsinntekt over 50 000 kr.
- 10.3 – Andel siidaandelsledere som oppnår fullt reindrifftsfradrag.
- 10.4 – Andel siidaandelsledere som har lønns- og eller næringsinntekt utenfor reindriften.
- 11.1 – Slakteuttak.

Vi foreslår at indikator 4.3 – «Fravær av prioriterte rovviltområder innenfor reindriftens kalvingsområder», erstattes med følgende formulering: «Andel (%) overlapp mellom kalvingsområder og prioriterte rovviltområder».

Vi foreslår videre følgende nye indikatorer:

Under kriterium 3. Dyrevelferden er god: ««Antall og resultat av tilsynssaker hos Mattilsynet».

Under kriterium 7. Reindriftens arealressurser blir ivaretatt: «Årlig tapt og påvirkta reinbeiteareal».

Vi foreslår også å videreføre de «beiteøkologiske indikatorene» foreslått av arbeidsgruppen i 2008, som indikatorer under kriterium 6. Reindriften har tilgang på beiteressurser av god kvalitet.

Oppsummering

Statsforvalteren i Trøndelag mener arbeidsgruppa har kommet frem til gode kriterier og indikatorer, men ønsker å presisere viktigheten av konkrete målbare indikatorer. Forslag til endringer er omtalt i dette innspillet. Spesielt ønsker vi å framheve viktigheten av å få gjennomført en helhetlig og god ringvirkningsanalyse for å kartlegge den samfunnsmessige og økonomiske betydningen av reindriftsnæringen har for resten av samfunnet i tillegg til å være matprodusent.

Vi ønsker dere lykke til med det videre arbeidet og ser fram til å kunne drøfte mulighetene for å løfte indikatorer og kriterier inn i vårt daglige virke.

Med hilsen

Siv Merethe Belbo (e.f.)
Direktør
Statsforvalteren

Dokumentet er elektronisk godkjent